

اللَّهُمَّ احْمِزْنَا

دانشگاه یزد
دانشکده الهیات میبد
گروه فقه و حقوق اسلامی

پایان نامه
برای دریافت درجه کارشناسی ارشد «*M.A.*»
فقه و حقوق خصوصی

عنوان پایان نامه:

جایگاه سند در ادله اثبات دعوی

استاد راهنما:

دکتر سید احمد میرخلیلی

استاد مشاور:

دکتر عباس کلانتری

نگارش:

مجید آذری مؤخر

بهار ۱۳۹۱

دانشگاه یزد
دانشکده الهیات میبد
گروه فقه و حقوق اسلامی

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد «*M.A.*»
در رشته فقه و حقوق خصوصی

عنوان پایان نامه:

جایگاه سند در ادله اثبات دعوی

نگارش:

مجید آذری مؤخر

نمره نهایی پایان نامه:

تاریخ دفاع:

«يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
إِذَا تَدَايَنْتُمْ بِدِينٍ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى
فَاكْتُبُوهُ
وَلْيَكْتُب بَيْنَكُمْ كَاتِبٌ بِالْعَدْلِ...
فَلْيَكْتُبْ وَلْيُمْلِلِ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ»

(سوره بقره، آیه ۲۸۲)

«ای کسانی که ایمان آورده‌اید
هرگاه به دینی تا سررسیدی معین، با یکدیگر معامله کردید
آن را بنویسید.
و باید نویسنده‌ای (صورت معامله را) بر اساس عدالت، میان شما بنویسد...
و کسی که بدهکار است باید املاء کند و او (نویسنده) بنویسد.»

تقدیم به:

حضرت ولی عصر صاحب الزمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف)، نورهدایت، منجی بشریت و برپاکننده پرچم عدالت

رهبر عزیز، پیام آور عزت ایران اسلامی در عصر حاضر

اساتید و معلمان محترمی که در مراحل مختلف تحصیلی از محضرشان کسب فیض نمودم

پدر و مادرم که قلم به دستم سپردند تا از قافله علم جانانم

همسر عزیزم

و

همه کسانی که دوستان دارم.

پاسکزاری:

حمد و سپاس بی کران، خدای عزوجل، صاحب کرسی را که بشر را نیا فرید جز آنکه اندیشه کنند.

هر چند زبان قاصر از بیان ارزش و مقام اساتید و معلمان که در مراحل مختلف تحصیلی از محضرشان بهره مند شدم می باشد اما بر خود لازم می دانم مراتب تقدیر و تشکر خود را از ایشان اعلام بنمایم، خصوصاً از اساتید محترم راهنا و مشاور جناب آقای دکتر میرخلیلی و جناب آقای دکتر کلاتری که با قبول راهنمایی اینجانب راد نگارش این پایان نامه یاری نمودند.

و

پنجمین از پدر و مادرم که در همه مراحل تحصیلاتم مشوقم بودند پاسکندارم.

توفیق روز افزون همه آنها را در غل توجهات حضرت حق مسئلت می نمایم.

چکیده

سند، دومین دلیل اثبات دعوی در قانون مدنی ذکر گردیده است. در اکثر دعاوی مطروحه نزد محاکم، سند به عنوان دلیل اثبات دعوی و یا دلیل مؤثر در اثبات دعوی مورد استناد قرار می‌گیرد. تعریف سند، انواع، ارکان و شرایط تنظیم آن، محدوده‌ی توان اثباتی سند را مشخص می‌نماید. گاهی اوقات، سند مثبت دعوی در اختیار استنادکننده‌ی به آن نیست؛ در این صورت، می‌تواند ارائه‌ی آن را تحت شرایطی درخواست نماید. امکان استناد به سند (چه در مقام اثبات ادعا و چه در مقام دفاع)، مستلزم آن است که دارای اعتبار باشد. شخصی که سند علیه وی مورد استناد قرار گرفته است، برای دفاع در برابر سند، یکی از دو شیوه دفاع ماهوی و شکلی را می‌تواند برگزیند. دفاع شکلی و ماهوی ممکن است با هم و یا به صورت پیاپی مطرح گردند. در این مورد دادگاه، حسب مورد به یکی از دفاعیات مطرح شده رسیدگی و سایر آنها را نادیده می‌گیرد. گاهی اوقات سند ارائه شده، ممکن است، با سایر ادله‌ی موجود در دادرسی تعارض نماید. در این صورت باید از میان دو دلیل متعارض، حسب مورد دلیل مقابل ترجیح داده شود. از آنجا که اسناد، مانند هر پدیده اجتماعی دیگر، دستخوش تغییرات و دگرگونی‌های مختلف اجتماعی می‌باشد و ممکن است شرایط زمان اجرای مفاد سند، متفاوت با شرایط زمان تنظیم آن باشد، و نیز از آنجا که اسناد تنظیم شده بین اشخاص (اعم از حقیقی یا حقوقی)، همیشه صریح و روشن نمی‌باشد، لذا اجرای مفاد اسناد نیازمند تفسیر می‌باشد.

کلید واژه: سند، ادله‌ی اثبات دعوی، تعارض ادله، اعتبار سند، تفسیر سند.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۰	علائم اختصاری
۱	چکیده
۲	مقدمه
۳	طرح تحقیق
۴	الف - بیان مسئله
۴	ب - فرضیه‌ها
۴	ج - هدف‌ها
۵	د - سابقه تحقیق، ضرورت و جنبه جدید بودن طرح
۵	ه - روش تحقیق
۶	فصل اول: کلیات
۷	بخش اول - سند
۷	مبحث اول - معنای لغوی
۷	مبحث دوم - معنای اصطلاحی سند در حقوق
۸	مبحث سوم - ارکان سند
۸	گفتار اول - رکن شکلی
۹	شهادت‌نامه
۱۰	گفتار دوم - رکن ماهوی
۱۲	گفتار سوم - امضاء
۱۳	مبحث چهارم - ایراد به تعریف قانون مدنی از سند
۱۴	بخش دوم - انواع سند

۱۴	مبحث اول- سند رسمی
۱۵	گفتار اول- انواع سند رسمی از لحاظ مأمور تنظیم‌کننده‌ی سند
۱۵	بند اول- تنظیم سند توسط اداره‌ی ثبت اسناد و املاک
۱۵	بند دوم- تنظیم سند توسط دفاتر اسناد رسمی
۱۶	بند سوم- تنظیم سند توسط سایر مأمورین رسمی
۲۰	گفتار دوم- تقسیم بندی اسناد از لحاظ صلاحیت خاص مأموران
۲۰	بند اول- اسناد قضایی
۲۰	بند دوم- اسناد وابسته و فرا قضایی
۲۰	بند سوم- اسناد اداری
۲۰	بند چهارم- اسناد تنظیم شده با صلاحیت اداری
۲۱	گفتار سوم- انواع سند رسمی از لحاظ قدرت اجرائی
۲۱	گفتار چهارم- تقسیم بندی اسناد از لحاظ شکلی
۲۱	مبحث دوم- سند عادی
۲۲	گفتار اول- مصادیق سند عادی
۲۲	گفتار دوم- انواع سند عادی
۲۳	گفتار سوم- انواع سند عادی از لحاظ قدرت اجرائی
۲۳	مبحث سوم- تفاوت سند رسمی با سند عادی
۲۴	گفتار اول- تفاوت در شکل و مضمون
۲۴	گفتار دوم- تفاوت در حجیت
۲۵	گفتار سوم- تفاوت در قدرت اجرائی
۲۶	گفتار چهارم- تفاوت در اعتبار آنها نسبت به اشخاص ثالث
۲۶	گفتار پنجم- تفاوت در تاریخ سند
۲۷	گفتار ششم- تفاوت در قوه‌ی اثباتی
۲۸	بخش سوم- تاریخچه
۳۲	فصل دوم: اعتبار سند

- بخش اول- اعتبار سند در فقه امامیه ----- ۳۳
- مبحث اول- دیدگاه فقهی امام خمینی (ره) ----- ۳۳
- مبحث دوم- دیدگاه صاحب جواهر ----- ۳۴
- مبحث سوم- مستندات فقهی حقوقدانان ----- ۳۵
- بخش دوم- اعتبار اسناد رسمی ----- ۳۶
- مبحث اول- شرایط اعتبار اسناد رسمی ----- ۳۶
- گفتار اول- تنظیم سند بوسیله‌ی مأمور رسمی ----- ۳۷
- گفتار دوم- ذیصلاح بودن در تنظیم سند ----- ۳۷
- گفتار سوم- رعایت مقررات قانونی در تنظیم سند ----- ۳۷
- بند اول- تشریفات تنظیم اسناد رسمی ----- ۳۷
- بند دوم- اصل محلی بودن قانون مربوط به تنظیم سند ----- ۳۸
- گفتار چهارم- مخالف نبودن مفاد سند با قوانین ماهوی ----- ۳۹
- گفتار پنجم- مخالف نبودن سند با نظم عمومی و اخلاق حسنه ----- ۳۹
- مبحث دوم- حدود اعتبار اسناد رسمی ----- ۳۹
- گفتار اول- اعتبار محتویات سند رسمی ----- ۴۰
- گفتار دوم- اعتبار مندرجات سند رسمی ----- ۴۱
- بند اول- وضعیت مندرجات سند رسمی ----- ۴۱
- الف- اعلامیات مأمور رسمی ----- ۴۱
- ب- اعلامیات افراد ----- ۴۲
- بند دوم- دعوای مخالف مندرجات سند رسمی ----- ۴۴
- بند سوم- بی‌اعتباری و بطلان رأی داور در موارد مخالفت با مندرجات سند رسمی ----- ۴۴
- گفتار سوم- نسبی بودن اعتبار سند ----- ۴۴
- بند اول- اعتبار اسناد نسبت به اشخاص ثالث، طرفین و قائم مقام آنها ----- ۴۴
- گفتار چهارم- لازم‌الاجرا بودن اسناد رسمی ----- ۴۷
- گفتار پنجم- عدم شمول مرور زمان و امکان صدور اجرائیه در هر زمان ----- ۴۷

گفتار ششم- تأمین خواسته بدون سپردن خسارات احتمالی ----- ۴۷

گفتار هفتم- اعتبار اسناد تنظیم شده در خارج از کشور ----- ۴۷

بند اول- از اعتبار نیفتادن سند به یکی از علل قانونی ----- ۴۸

بند دوم- عدم مخالفت با نظم عمومی یا اخلاق حسنه ----- ۴۸

بند سوم- معتبر دانستن اسناد تنظیم شده در ایران، توسط کشور محل تنظیم سند ----- ۵۰

بند چهارم- تصدیق نماینده سیاسی ایران یا نماینده دولت محل تنظیم سند در ایران ----- ۵۰

گفتار هشتم- ضمانت اجرای اعتبار اسناد رسمی ثبت شده ----- ۵۰

بخش سوم- اعتبار اسناد عادی ----- ۵۱

مبحث اول- شرایط اعتبار اسناد عادی ----- ۵۱

مبحث دوم- اسناد عادی در حکم اسناد رسمی ----- ۵۲

مبحث سوم- اعتبار سند تصدیق امضاء شده ----- ۵۳

مبحث چهارم- اعتبار داده پیام ----- ۵۳

مبحث پنجم- اسناد و فناوری اطلاعات ----- ۵۴

مبحث ششم- اعتبار رونوشت اسناد ----- ۵۵

مبحث هفتم- دورنویس ----- ۵۷

مبحث هشتم- سند سفید امضاء ----- ۵۷

فصل سوم: تفاوت و تعارض سند با ادله دیگر ----- ۵۹

بخش اول- تفاوت سند با سایر ادله اثبات دعوا ----- ۶۰

بخش دوم- تعارض سند با سایر ادله اثبات دعوا ----- ۶۱

مبحث اول- مفهوم تعارض ادله اثبات دعوا ----- ۶۱

مبحث دوم- شرایط تحقق تعارض ----- ۶۱

مبحث سوم- تفصیل تعارض سند با سایر ادله ----- ۶۲

گفتار اول- تعارض سند با شهادت ----- ۶۲

گفتار دوم- تعارض اسناد با کارشناسی ----- ۶۷

- گفتار سوم- تعارض اسناد با اماره‌ی قانونی ----- ۶۸
- گفتار چهار- تعارض اماره‌ی قضایی با اسناد ----- ۶۹
- گفتار پنجم- تعارض تحقیق محلی با اسناد ----- ۷۰
- گفتار ششم- تعارض معاینه محل با اسناد ----- ۷۱
- گفتار هفتم- تعارض سوگند با اسناد ----- ۷۲
- بند اول- تعارض سوگند بتی با اسناد ----- ۷۲
- بند دوم- تعارض سوگند استظهاری با اسناد ----- ۷۳
- بند سوم- تعارض سوگند تکمیلی با اسناد ----- ۷۳
- مبحث چهارم- تعارض اسناد با اسناد ----- ۷۳
- گفتار اول- تعارض سند رسمی با سند رسمی ----- ۷۴
- تعارض بین املاک ثبت شده ----- ۷۵
- گفتار دوم- تعارض سند رسمی با سند عادی ----- ۷۷
- گفتار سوم- تعارض سند عادی با سند عادی ----- ۷۹
- فصل چهارم: ارائه سند و دفاع در مقابل آن ----- ۸۰**
- بخش اول- تکلیف ارائه‌ی سند از طرف مدعی ----- ۸۱**
- مبحث اول- درخواست ارائه‌ی سند از طرف مدعی، به عنوان اقدامی اصلی ----- ۸۱
- مبحث دوم- درخواست ارائه‌ی سند از طرف مدعی، به عنوان اقدامی تبعی ----- ۸۱
- گفتار اول- نزد طرف مقابل بودن سند ----- ۸۲
- بند اول- مقررات مشمول همه اشخاص ----- ۸۲
- الف- رجوع به سند معین در سند ابراز شده ----- ۸۲
- ب- اعتراف به وجود سند ----- ۸۳
- بند دوم- مقررات ویژه‌ی برخی اشخاص ----- ۸۳
- گفتار دوم- نزد شخص ثالث بودن سند ----- ۸۳
- بند اول- نزد اداره‌ی دولتی یا... بودن سند ----- ۸۴

۸۶	-----	بند دوم- نزد سردفتر اسناد رسمی بودن سند
۸۷	-----	گفتار سوم- اوراق پرونده‌ی دیگری بودن سند
۸۷	-----	بخش دوم- دفاع در مقابل سند
۸۸	-----	مبحث اول- تسلیم در برابر سند
۸۸	-----	مبحث دوم- دفاع شکلی
۸۸	-----	گفتار اول- انکار سند
۸۸	-----	گفتار دوم- اظهار تردید
۸۹	-----	گفتار سوم- ادعای جعل
۸۹	-----	بند اول- جعل مادی
۸۹	-----	بند دوم- جعل معنوی
۹۰	-----	مبحث سوم- دفاع ماهوی
۹۰	-----	مبحث چهارم- دفاع شکلی و دفاع ماهوی
۹۱	-----	مبحث پنجم- سکوت در برابر سند
۹۱	-----	بخش سوم- رسیدگی به اصالت سند
۹۳	-----	فصل پنجم: تفسیر اسناد
۹۴	-----	بخش اول- ضرورت تفسیر اسناد و دلایل لزوم آن
۹۵	-----	مبحث اول- کاربرد الفاظ مبهم یا خلاف اراده‌ی طرفین در اسناد
۹۵	-----	مبحث دوم- پیشرفت تمدن و مقتضیات سیاسی
۹۶	-----	مبحث سوم- اهمال تنظیم‌کنندگان اسناد
۹۶	-----	مبحث چهارم- ضرورت فصل خصومت
۹۶	-----	مبحث پنجم- تغییر در ادبیات و سبک نگارش سند
۹۷	-----	مبحث ششم- گستردگی، تنوع و پیچیدگی روابط اجتماعی
۹۷	-----	بخش دوم- تفسیر اسناد رسمی در نظام حقوقی ایران
۹۷	-----	مبحث اول- روشن نبودن مفاد و مندرجات سند

مبحث دوم- مبهم یا معارض بودن محتویات سند----- ۹۹

مبحث سوم- ناقص و یا ساکت بودن محتویات سند----- ۱۰۱

فصل ششم: خاتمه ----- ۱۰۴

منابع و مآخذ ----- ۱۰۸

علائم اختصاری

ق.م.ا	قانون مجازات اسلامی
ق.م	قانون مدنی
ق.ث.ا.و.ا	قانون ثبت اسناد و املاک
ق.ر.م.م	قانون روابط موجر و مستأجر
ق.آ.د.م	قانون آیین دادرسی مدنی
ق.ت	قانون تجارت
ق.ا.ح	قانون امور حسبی
ق.م.ف	قانون مدنی فرانسه
ق.د.ا.ر.ک	قانون دفاتر اسناد رسمی و کانون سردفتران و دفتریاران
ق.ج.آ.د.م	قانون جدید آیین دادرسی مدنی
ه.ش	هجری شمسی
ه.ق	هجری قمری
ص	صفحه
ج	جلد
ش	شماره

مقدمه

اثبات دعوی در محاکم، با توسل به وسایلی که ادله‌ی اثبات دعوی خوانده می‌شوند، صورت می‌گیرد. ادله جمع دلیل می‌باشد و معنای آن هدایت به سوی واقع می‌باشد. در عرف، دلیل به چیزی اطلاق می‌گردد که امری را اثبات می‌کند، و در حقوق، دلیل، وسیله‌ای است که حقیقت امری که مورد ادعای یکی از اصحاب دعوی می‌باشد را آشکار می‌سازد. قانون مدنی دلیل را تعریف نکرده است و در ماده ۱۲۵۷ می‌گوید: «هرکس مدعی حقی باشد باید آن را اثبات کند و مدعی علیه، هرگاه در مقام دفاع، مدعی امری شود که محتاج به دلیل باشد، اثبات امر به عهده اوست». ولی ماده ۱۹۴ آ.د.م در تعریف دلیل بیان می‌دارد: «دلیل عبارت از امری است که اصحاب دعوی برای اثبات یا دفاع از دعوی به آن استناد می‌نمایند».

ادله‌ی قانونی در حقوق موضوعه ایران بر هشت قسم است:

اقرار؛ اسناد کتبی؛ شهادت؛ امارات؛ قسم (ماده ۱۲۵۸ قانون مدنی)؛ تحقیق محلی (ماده ۴۲۶ ق.آ.د.م)؛ معاینه محل (ماده ۴۳۶ ق.آ.د.م) و کارشناسی (ماده ۴۴۴ ق.آ.د.م).

هدف این تحقیق، بررسی اعتبار و جایگاه سند در میان سایر ادله‌ی اثبات دعوی است. سند نسبت به این ادله از اعتبار و اهمیت خاصی برخوردار است، تا جایی که خود قانونگذار بر نحوه‌ی تنظیم آن نظارت داشته و برای آن، چنان اهمیتی قائل شده است، که در حالت عادی هیچیک از ادله‌ی دیگر قادر به مقابله‌ی با آن نمی‌باشند.

این تحقیق در شش فصل ارائه شده است: فصل اول درباره‌ی معنا و مفهوم اصطلاحی سند، انواع آن و تاریخچه‌ی ثبت می‌باشد؛ در فصل دوم به شرایط تنظیم اسناد و شرایط اعتبار آنها (رسمی و عادی) پرداخته شده است؛ و در فصل سوم شامل تفاوت و تعارض میان اسناد با سایر ادله است، در فصل چهارم تکلیف ارائه‌ی سند از سوی مدعی و دفاع در مقابل اسناد بررسی شده، فصل پنجم به تفسیر اسناد پرداخته شده؛ و در پایان به نتیجه‌گیری از مجموعه‌ی مطالب پرداخته شده است.

حاصل این تحقیق با استفاده از کتب نگارش شده در مورد ادله‌ی اثبات دعوی، که فصلی را به سند اختصاص داده‌اند، و همچنین از مقالات مربوط به سند نگارش شده است، که با جمع‌آوری و تحلیل این فصول از مقالات و کتب مذکور، این تحقیق به صورت جامع در آورده شده است.

طرح تحقیق

الف- بیان مسأله

سند نوشته‌ای است که در مقام دعوی یا دفاع قابل استناد باشد. از آنجا که امروزه سند از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است در این تحقیق سعی بر این است که به شناسایی اعتبار اسناد و جایگاه آن در نظام حقوقی ایران و مقایسه آن با سایر ادله‌ی اثبات دعوی بپردازیم؛ و نیز به شناخت ویژگی‌ها و مزایای خاصی که قانون برای این اسناد در نظر گرفته است، پرداخته شود و نهایت اینکه:

۱- سند رسمی در مقایسه با سایر ادله‌ی اثبات دعوی دارای چه اعتباری است و این اعتبار به چه معنی است؟

۲- در صورت تعارض بین سند رسمی و این ادله، کدامیک مقدم است؟

۳- تفسیر اسناد چه ضرورتی دارد؟

ب- فرضیه‌ها

۱- منظور از اعتبار اسناد رسمی، ویژگی‌ها، شرایط و مزایای خاصی است که قانون برای سند در نظر گرفته است.

۲- در صورت تعارض بین سند و ادله‌ی اثبات دعوی، سند رسمی مقدم است.

۳- اسنادی که بین اشخاص حقیقی و یا حقوقی منعقد می‌گردد، همیشه صریح و واضح نیست و برای درک مفاهیم آنها نیازمند تفسیر می‌باشند.

ج- هدف‌ها

هدف‌های علمی:

گسترش زمینه‌های تحقیق درباره‌ی سند، شناخت جایگاه سند، مقایسه آن با سایر ادله‌ی اثبات دعوی، به طور جامع‌تر نسبت به کتب تألیف شده، اثبات تقدم آن در صورت تعارض نسبت به سایر ادله می‌باشد.

هدف‌های کاربردی:

با بررسی شرایط و مقررات حاکم بر اسناد و جایگاه آن در میان سایر ادله، با توجه به گسترش و توسعه استفاده از سند در محاکم و نیاز مبرم اشخاص به سند در دعاوی، افراد و محاکم را در مواقع استفاده از سند به عنوان دلیل یاری دهیم.

د- سابقه تحقیق، ضرورت و جنبه جدید بودن طرح

حقوقدانان کتاب‌های زیادی را در رابطه با ادله‌ی اثبات دعوی به رشته‌ی تحریر در آورده‌اند و فصلی از آن را به سند اختصاص داده‌اند؛ و نیز پایان‌نامه‌هایی با عنوان: «جنبه‌های اثباتی سند در حقوق ایران با مطالعه تطبیقی در حقوق مصر و انگلیس» نگارش علی خزایی، دوره کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران، تاریخ دفاع ۱۳۸۵.

«پذیرش سند در دادگاه» نگارش مژگان موقفی، دوره دکترای حقوق خصوصی، دانشگاه تهران، تاریخ دفاع ۱۳۸۷.

«بررسی اسناد کتبی در فقه و حقوق موضوعه ایران» نگارش غلامعلی نوجامه، دوره کارشناسی ارشد، دانشگاه قم، تاریخ دفاع ۱۳۸۴، که به بررسی اسناد از نظر فقه امامیه پرداخته است.

ولی هدف ما در این تحقیق شناخت انواع سند، تشریفات تنظیم و شرایط اعتبار آنها، مقایسه آن با سایر ادله‌ی اثبات دعوی، بررسی جایگاه و اعتبار آن در نظام حقوقی ایران، شیوه‌ی دفاع در مقابل اسناد، و نیز تعارض آن با سایر ادله می‌باشد و در پایان به بررسی تفسیر و ضرورت آن برای اسناد می‌پردازیم که تحقیقی که همه این موارد را بررسی کرده باشد تألیف نشده است.

همان طور که بیان شد این تحقیق شامل مباحثی در مورد سند و انواع آن، اعتبار آن در فقه امامیه و نظام حقوقی ایران، جایگاه آن در میان سایر ادله، شیوه‌ی دفاع در مقابل اسناد و بررسی تعارض و تفاوت آن با سایر ادله می‌باشد، که کتب و تحقیقاتی که در رابطه با سند تألیف شده‌اند، به این جامعی به سند نپرداخته‌اند. چون هیچکدام از این کتب و تحقیقات به طور جامع به بررسی سند، تعارض و تفاوت آن با سایر ادله، جایگاه آن در میان سایر ادله و به بحث تفسیر و ضرورت آن برای اسناد نپرداخته‌اند.

ه- روش تحقیق

این تحقیق به روش کتابخانه‌ای انجام شده و با مراجعه به کتابخانه‌های معتبر و کسب فیض از اساتید محترم انجام شده است. شیوه گردآوری اطلاعات به صورت فیش‌برداری از منابع است. پس از اتمام فیش‌برداری، مطالب طبقه‌بندی و سپس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و تنظیم گردیده است.

فصل اول: کلیات